Negyedik évfolyam. 27. szám. Székely-Udvarhely, 1898. julius 3.

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE ÉS AZ UDVARHELYMEGYEI ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI DÍJAK: Egész évre 4 frt. Félévre 2 frt. Negyedévre 1 frt. Papok-, tanítók- és községi előljáróknak egész évre 3 frt, a tanító-egylet tagjainak, községi és körjegyzőknek 2 frt 50 kr. — Egy példány ára 8 kr.
Megjelen hetenkint egyszer: vasárnap.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos
BETEGH PÁL.

Hivatalos hirdetések 100 szóig minden szó 2 kr, azonfelül 1 kr magánhirdetések ▯ cm.-ként 3 kr, többszöri közlésnél 2 krért közöltetnek. — Bélyegdíj külön 30 kr. — Nyilt-tér sora 50 kr. Hirdetés és nyilt-tér díja előre fizetendő.
Hirdetéseket a lap részére elfogad minden hirdetési iroda.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BETEGH PÁL könyvnyomdája és könyvkötészete (Kossuth-utcza), hova minden a lapot érdekló közlemények, előfizetések és hirdetések intézendők. Kéziratok nem adatnak vissza.

A falusi zenekarok.

Jó székelyeink addig nézték talán egy vagy több századon keresztül a szász szomszédok működését, mig kedvük került ilyenek alakitására. Nagyon is helyén van. A zenében és énekben való jártasság, a szép és szabatos éneklés templomban, társaságban minden nép miveltségének nagyon jelentékeny fokmutatója. Örvendenünk kell, hogy vármegyénk, de különösen a Homoród vidékének több falujában alakult földmivesekből zenetársaság fuvó hangszerekkel. Kétszeresen örvendenénk, ha minden faluban láthatnánk ifjakból és középkorukból hatalmas énekkart is, melyekhez szükség esetén jól találna a leányok és asszonyok hatalmas kara is.

Az ének és zene nem az észhez, hanem a szivhez beszél első helyen. Az embert a középpontján, érzelmi világában ragadja meg s viszi lelkesülés, bubánat és vigság árja felé. Még az állatokra is nagy hatása van az ének- és zenének. Föleg a lovak bámulatos példákat mutatnak. Az állatkertek oroszlánjainak, tigriseinek stb. tekintete sokkal vidámabb a zenekarok játéka alatt.

Megvallom, nekem keserüséget is okoznak a falusi zenekarok.

Tudva van, — e megyében maradva — hogy a Kis-Homoród mentén Alnás, Karácsonfalva, Oklánd lovas katonaságot tartott 1848 előtt. Ez a katonaság kevés kivétellel osztrák, cseh, morva stb. dragonyos volt. Mind ütemből álló nótákat énekelgettek, ilyeneket tanultak meg a zenész czigányok, ezen német nótákat huzatták s azokra táncoltak. A nép is utánuk ment. Az utálatos német táncok annyira rárágadtak az egész vidék népére, hogy a legujabb időig magyar táncot nem is tudtak, nem is jártak. A czigányok is, ma is, többnyire ilyeneket tudnak, ilyenekre táncolnak, ugy hogy ha franczia, angol vagy más idegen itt utazik s látja és hallja ezeket, bátran megesküdhetik, hogy a székely nem székely, hanem csch és osztrák. A tánczа azt bizonyitja.

No már most ezeket a székely zenekarokat szász vagy német kiszolgált katona, zenerétket tanitják német hangjegy és ütem szerint 6—8 héten keresztül. Még egy-egy magyar forma nótát is szinte egész német ütemben tanitnak be. Ezek aztán természetesen olyanoknak maradnak, a minőknek tanitották, a minő tejet a zenedajkától beszivtak, Összezavarodik agyuk, eszük, fellogásuk, fülök s maguk sem tudják, hogy tulajdonképen mi a magyar és mi a német a zenében. Az elmult választáskor a sok hatalmas szónoklás után az egyik zenekar német indulóra gyujtott rá. Egyebütt megköveztek volna. Itt tetszett. Nehány fordulat után azonban valaki megsugta, hogy a dragonyos nótát most hagyják el; magyarhoz kezdettek.

Ezen szégyenletes állapoton, bizony jó volna segiteni. Ha valamelyik élelmes, pénzes zenemükiadó nem teszi, akár zeneakadémia, akár közmivelődési egyesület, végső esetben pedig a közoktatás kellene népek való oly zene ábc-ről gondoskodjék, mely magyar ütemű, hangzatos legyen s a melyekből a szász vagy német mester is magyarul tanithasson s a milyeneket a szegény földmives székelyek megszerezhessenek és megérthessenek s azokon magokra hagyva is eligazodhassanak.

Ez sokkal nagyobb és fontosabb kérdés, mint a minőnek látszik. Ez az idegen dolog épen olyan gyász a magyar mivelődés hatalmassá lett alakján, mint a magyar nyelv bájoló és szüzies testén a napi sajtó által sár gyanánt mindennap rádobált sok idegen szó, ragozási, szórendi, mondat- és szófüzési botrányos hiba, a minek sem az akadémia, sem az »Otthon«, sem az »Ithon« nem akar utjába állani hatalmas felszólalással, összebeszéléssel, rendre utasitással.

A dán közoktatási miniszter már a 60-as évek közepén adott volt közre egy nagy gyüjteményt, melyben a világ minden népének nemzeti dalaiból fel volt véve eredeti és forditott szöveggel nehány jellemzőbb darab zongorára, hegedüre és énekre irva. A »Csserebogár, sárga cserebogár« is benne van a bibliaszerü kötetben. A koppenhágai tanitó majd elolvadt, mikor egy magyar, jó hegedüs játszani kezdette nála. Igy is azonnal leirta magának. Alig hiszem, hogy akkor ilyen gyüjtemény egyebütt lett volna. Ott a népiskolákon elkezdve, minden tanitóféle ember kezén volt ilyen — ingyen.

Hát mi ne volnánk arra valók, hogy ilyen kiadványokkal megkönnyitsük a nép között az összhangzatos éneklés és romlatlan magyar zene terjedését?

Nem akarok tovább e felett busulni. Bizom a hazafias sajtóban, mely — hiszem — sokszorosan tovább adja a szót.

Derzsi József.

A városi képviselőtestület közgyülése.

— január 25.

A mai napon megtartott városi képviselőtestületi rendkivüli közgyülésen a város atyái csaknem teljes számban valának jelen; mindannyian lelkesüléssel éltelve a város haladását czélzó intézmények létesitése iránt. . . Hanem a kiviteli módokban oly nagy nézeteltérések mutatkoztak, hogy ezen gyülés a járda, vizvezeték és világitás kérdéseit alig valamivel vitte előbbre.

A polgármesteri hivatal átadásáról és átvételéről a jelentés tudomásul vétetett. Az anyakönyvvezetői iroda helységéül a tanács nagyterme engedtetett át ideiglenesen. Kérdemult polgármesterünk Kassay F. Ignácz iskolaszéki és épitettő bizottsági elnökségéről lemondott.

TÁRCZA.

„Magyar Kritika.“*

(A „Székely-Udvarhely“ eredeti tárczája.)

Mintegy 25 éve, hogy megindult a „Magyar Nyelvőr“. Ekkor kezdődött meg tulajdonképen a döntő harcz a neologusok és orthologusok közt. A neologusok — élükön Kazinczyval és társaival — érezték, tudták, hogy akkori irodalmunk nyelvünk fejletlen az özönével támadó uj gondolat kifejezésére elégtelen volt. Megkezdődött tehát a nyelvcsiszolás s az uj szavak készitése. Azonban a nyelvujitók — talán a rendi alkotmány befolyása alatt — elfeledték, hogy minden nyelv egyedüli, de kimerithetetlen kincstára a népnyelv, mely a nyelvkincseket legtovább őrzi meg a maguk öseredetiségükben, mely uj fogalmak kifejezésére legjobban tud uj szavakat teremteni és mely az idegen szavakat a nyelv öseredetiségének legkisebb megsértése nélkül alakitja át, fogadja el.

Vörösmarty, Petőfi, Tompa, Arany világra szóló alkotásai bebizonyitották ugyan, hogy a magyar nyelvmivelés nem nyelvujitás — talán mondhatnók nyelvkigészités — által, hanem a nép nyelvének gondos megfigyelése és alkalmazása által történhetik: mégis a legujabb korban erős tollharczuak kellett irajtunk, mig a népnyelv megérdemelt helyét elfoglalhatta s a nyelvujitás barbar szavainak és idegenszerü kifejezéseinek nagy részét sikerült a használatból kiszoritani.

A „Magyar Nyelvőr“ gárdája megelégedéssel tekinthet vissza az elmult negyedszázév munkásságára, kutatásaire, küzdelmeire, mert megmentette nemzetünket attól a szerencsétlenségtől, mely elérte az oláhokat és szászokat, kiknek irói, tudósai, müvelt osztálya csak ugy tud saját nemzete nagy többségével értekezni, ha azt a »másik« nyelvet, a népnyelvet is megtanulja. A magyar nemzet jövőjét, fejlődését, hóditóereját semmisitené meg az az állapot, ha az irodalmi nyelv nálunk is elkavozok a nép nyelvétől s mintegy feuntartva a rendiséget, saját leghatalmasabb erőforrását zárná el önmaga elől.

Az alkotmány helyreállása óta a magyar irodalom másnemű átalakuláson is ment keresztül.

Az idősebbek, különösen politikai sajtó ugy megszödött, hogy ma nemcsak a fővároson, de a vidéken is a sajtótermékek mennyisége szásszorosát teszi ki a harminczéves előtteknek. Ez örvendetes fejlődést az olvasó közönség hasonló megszaporodása idézte elő.

Azonban az olvasó közönség jelentékeny része az ujságot csak hirbarangnak, a politikai pártok szószólóinak tartja. Kaszinoban, kávéházban naponkint 5—6 lapot átforgatunk; megiszszik a czimczékket s a melyik hangzatosabb, azt nagyszerüve olvasunk; ha valamelyik parlamentben a képviselők nem konyhai szavakkal sértegetik egymást, nem pofozkodnak; ha a »Törvényszéki Csarnok«-ban nincs valami sensatiós sikkasztás, gyilkosság: akkor a hasonulásban fáradtság csalódásával mondjuk, hogy »nincs semmi a lapokban«. A lapokból tanului; a szépet, a nemest élvezni; az igazért lelkesedni nem is törekszünk »mert a tanulásra nincs idünk; irodalmi szempontból szépet, nemest bemutik csak elvétve találunk, s az igazság anyuyifeléképpen van alakjából kiforgatva, hogy azt megismerni alaposan lehetetlen.

Az előző korszakban voltak nagy irőink, kik vezették a magyar értelmiséget; hazaszeretetre lelkesitették a fiatal nemzedéket kitartásra, reménytre buditották a csüggedőket s munkakiban maradandó értékű alkotásokat hagytak örökségül. Ma — tisztelet a kivételeknek — van egy hadseregnyi nevtelen ujságirók, kik a fővárosban napról-napra lázas sietséggel halmoznak sort sorra, hogy az elvállalt rovatot megtölthessék.

Ma a hirlapok iránt is az ujságirás mesterség, mint akár a czimzadiasság.

A főváros és vidéki sajtó között az a különbség, hogy ott a hirlapkiadó ujságiró több-kevesebb jövedelmet biztosithat magának, de itt ez a legtöbbször csak jámbor óhajtás. Ott az eliszelés, a mindennapi productio kényszerüsége, itt az elévült, vagy még ki nem forrott irók kiserlezései okozzák a maddó eredményt.

Igy ismerve a dolgok állását, csodálkozhatunk-e, hogy napról-napra szaporodik czikkunk a száma, kik csak annyiban érdekődünek a napisajtó iránt, a menyiben a politikai eseményök megtudása szükségessé teszi.

A sajtó naghatalom.

Igaz! Még pedig absolut naghatalom, mert kiadványai minden illetékes illetőrészen felül állanak.

Sokszor olvassuk, hogy egyik-másik ujság olvasóinak nagy számára és azok birálatára hivatkozik. Van-e ennél ürességb frásis!? Mindunyájan tudjuk, hogy mai világban az olvasók nagy számát mesterséges czikkekkel, ügyesen alkalmazott reclamczikkel és igen sokszor üres kiabálással menyire lehet szaporitani! E közönségnek azonban, legkisebb gondja is nagyobb annál, hogy egyik vagy másik ügyben biróskodjék. Hány oldalas lap, folyóirat virágozott és virágzik hosszu időkön keresztül, mig annál több jóra törekvő vállalat bukik és bukott el pártolás hiánya és a farkasok orditozása miatt?!

Az olvasó közönség, a sajtó munkásai, a magyar tudományos akadémia és az állam ne a sajtóbiróságoktól, ne a szigorubb sajtótörvényektől várják a mélatlan sajtótermékek megszüntetését, a nemzeti irodalom hatalmas felleszülését, hanem alkossanak vagy támogassanak egy vállalatot, mely köre csoportosul-

* A „Magyar Kritika“ havonként kétszer megjelenő kritikai folyóirat. Kiadóhivatala Budapesten, VII. Wesselényi-utcza 31. szám alatt van. Előfizetési ára egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr. Szerk.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

ván, helyettesíttetett. Az ellátozott és elhalt iskolaszéki tagok helyébe beválasztattak Gönczy Lajos, Jánossy Gyula és Solymosy Endre. Az 1897. évi gyámpénztári zárszámadás megvizsgálására bizottság kiküldetik. A községi elemi iskola első osztályának 1898 szeptember 1-től idésiglenesen az óvoda kelet felőli fölösvinti terme jelöltetett ki, mig a II. és III-ik osztályok a mostani helyiségben ideiglenesen meghagyattak.

Továbbá határoztaba ment, hogy az óvodai emeleti óvonőlakások 1899. Szent-György napjára felmondassanak és az elemi iskola czéljaira átalakittassanak a következő iskolai évre és az óvónők szabályszerű képzésnz iskbérilltmányt kapjanak. (Vutjon ezen határozat nem ütközik-e nehézségekbe? Szerk.)

Sima, gyors lefolyásu volt eddig a gyülés, hanem a járda és vizvezeték kérdésénél a kis folyó szélesenel kezdett és hatalmas folyammá nőtte ki magát, a számos pro és contra beszédekkel és közbeszólások árjával. Az egy pont alá vett kétfelé úgy nagy bajjal elvaszlaztatvan, elsőrőr is határozatba ment, hogy a vizművek létesítésével foglalkodó budapesti Spitzer czégnek az előmunkálati jog megadatik arra, hogy saját költségén felvételekel, lejtmérésekel ejtbeszam meg s tervet és költségvetéseket készittethessen a városunkban létesitendő vizvezeték tárgyában. Az asfalt járda lerakása iránt beadott ajánlatot pedig mellőzte és utasitotta a tanácsot, hogy zárt ajánlati versenytárgyalás utján nyujtson a képviselőtestületnek pontosabb adatokat a járdát illetőleg. Igy a következő évben talán mégis asfalt járdán fogunk sétálhatni.

Sajnos, hogy a Siemens és Halske budapesti czégnek az épitteto bizottsag tagjainak véleménye szerinti nagyon előnyos ajánlatát a városnak villamal való világitása iránt részletesben nem tárgyalta, hanem bizottsághoz utasitotta. De a mi késik, nem mulik!

A Szentimre- és Király-utczai átjáró helyszáraiszerződést most már nagyodszer(!) nem lehetett helybenhagyási záradékkal ellátni, mivel a tagok szama időközben megapadvan, a szükséges szavazatszám nem maradott együtt, ezen okból nem volt tárgyalható a Vár-utczából a Tóba vezető sikátor kérdése is.

Közsegi köztemető hely lett volna ujleléoldő, de az egész gyülés egy nagy kérdőjellé vált: hol? b.zottsag kiküldetik ki a felfedező utra. Aztán a tanácstagjainak egy kis része kérti fizetési előlegeket, jó nagy részen pedig szabadságot időt. Mind meg lett gavallérosan szavazva, hisz idő van. Udvarhelyt is elég, no meg pénz is valahol, csak nem a városi pénztárban!..

TANÜGY.

Tanitói díszgyülés.

Meghiuó és minden tekintetben impozáns ünepélynek volt résznes Homoródi-Szt.-Márton és vidékének közönsége a napokban, midőn az „Udvarhelymegyei tanitó-egylet" homoródi főkörére azon alkalomból, hogy ő Felsége a magyar nemzetet 10 szobornal megajándékozta, ünnepélyes díszgyülést tartott. A természet is mintegy ünnepelni látszott, megjelenvén a fényes nap aranysugaralval ünnepélére ösbitva a vidéket. A község előzékeny lakossága, de fölög az unitarius egyház megyebirája mindent elkövettek, hogy ugy a tanitóság s valamint a vidéki közönség az ünnepélyes hangulathoz méltóan helyszeldhessék el ugy unitáriugok egyszerű, de valami titokzatos, jóleső benyomást tevő templomában, hol a szószék oldalán cserfaveléível koszorizott ő Felsége mellékpa volt látható, mely önként jelentkező tisztelet és hódolat érzét kelltette a belépőre.

Délelőt 10 órakor a harangok hivószavára mintegy 200 főből álló közönség ajkáról hangzott el Kiss Mózes mügonga kisérete mellett „A szonnak hegyen Ur Isten" egyházi ének, melynek végeztével Dombi János helybeli unitár, lelkész mondott eszmékben gazdag imát, könyörögve Ő Felsége és az uralkodóház életéért és egészségéért s imáját e szavakkal végzé: „. . . hiszen egy Istenünk, egy magyar hazánk; áld meg minket Isten, jó Atyánk! Az egyházi szertartási Györffy Istvan h.-szt.-mártoni tanitó vezetésével szervezett tanitói dalkor "Hymnus" elenekl.se zárta be, mire Bedő József fiókkori elnök hatamas beszédet nyitotta meg az ünnepély, levonva a tanulságot: »köszönkre gyakran emlékezzunk, tetteikből mi is lelkesedést meritsünk, hazánkért mindenütket feláldozni készek legyünk« stb. Kiss "özes fiókkori jegyző felolvasta a legmagasabb királyi köziratot, mit az összes közönség feláliva hallgatott végig.

Ecsüdn Tary Irén h.-almási ál. tanitónő szavalta hatásosan Szabó Károlynak »Hálá ünnepen« czegyönyörű kolompnyet, minek jutalmaul elnök egy szép, széles nemzeti szinü szalaggel leláztatott oszkrot nyujtott át a szavalónak.

Ezt követte az ünnepi szónok, Kriza Sándor h.-almási ál. igazg tanitó emlékeszéde a szobrokban megörökitendő n a g y j a i n k r ó l. Emlékezésében paedagogiai alapra helyezkedik szerint ajánlan vonja le a tanulságot, mire a tanitói dalkor elég szabatosaggal elénekelte Hadnel »Nyphymus«-át.

Györffy Istvan lelkesedéssel és szavalati ügyességgel adta elő Sassi Nagy Lajosnak „Ův a király-nak" cz. koltemenyét.

Az ünnepély a „Szózat" elénekelésével és az elnöknek beszélő beszédével végződött, melyben intette az ifjuságot a haza-szeretetre, a tömeges és hova-tovabb minél nagyobb mérvű székely kivándorlás ellenében.

Az ünnepély végeztével díszes közebéd volt, melyen mintegy 53 személy vett részt, hol Györffy Istvánné ízletes főztjét még izletesebbé tették Lukácsffy Piroska, Lukácsffy Klára, Lukácsffy Juli, Baczó Biri és Sándor Zsuzsika bájos hölgyek felszolgálásaikkal.

Az első felköszöntő Ő Felségére, második dr Vlassics Gyula vall. és közokt. miniszterre, harmadik Sándor Mózes kir. tanácsos, tanfelügyelőre hangzott el h.ártalan lelkesedés kiséretében, mire egész özönben következett a felköszöntésekek.

* * *

A mukás fiókkor ez irányban is hozzá méltóan teljesitette kötelességét... Csak tovább!...

Jelenvolt.

Meghivó. Az »Udvarhelyvár« egyesi általános tanitó egyesületé udvarhelyi fiókkore f. hó 14-én Korondon fogja rendes nyari gyülését megtartani, melyre ezennel az szerencsém a kör tagjait és tanitó barátait tiszteletteil meghivni. Minthogy a fiókkor kebli dalárdája aznap este a korondi fürdő-telepen saját pénztára javára, az előkészületek miatt ivitna fényesnek igérkező hangversenyt rendoz, ugy a unagam, mint a dalárdánk vezetője nevében felkérem a dalárda tagjait, hogy a fentemlitett napon reggel legalább nyolcor órakor a korondi közs. iskola tanteremben megjelenni sziveskedjenek. A hangversenyre nézve bővebb felvilágositást a napokban széjjel küldendő meghivó és — hirataba közlendünk — a „Szék-ely-Udvarhely" jövő számában megjelenő értesités fog nyujtani. Miklósfalvan, 1898. jul. 1-én. Sándor Lajos, fiókkori elnök.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Kérjük mindazon t. előfizetőinket, kiknek elő fizetése már lejárt, sziveskedjenek azt minél előbb bekülden** ☞ **s a fürdőidény beálltá alkalmából az esetleges lakásváltoztatásokat levelezőlapon velünk tudatni,** ☞ **nehogy a lapnak küldése fennakadást szenvedjen.**

— **Kis ember kitüntetése.** Ő Felsége, a mi jó, öreg királynak sulyos gondjai közt sem felejkezik el az apró emberekről. Mult számunkban emitettük, hogy Birtos Márton Csób közsegi lakost, o Felsége 50 éves szolgálata elismerésül a k o r o n a e z ü s t é r d e m k e r e s z t t e l tüntette ki. Fóispánunk f. hó 1-én személyesen utazott Csóbbe, hogy a 78 éves volt körjegyzőnek, törvényhatósagi biz. tagnak, ki különböző helyeken 50 hosszu évig volt a közelet harczosa, a királyi kitüntetes jó kedvelőinek magas jelet mellére tüzze. A főispán kisérő voltak Jakab Gyula alispánon kivül Gyárfás Endre országgyülési képviselő, Sperber Ferencz, a Ferencz-József rend lovagja, nagybirtokos és Ádám Albert tiszteletbeli főjegyzo. Ugy az odautazás, mint a visszautazás alkalmával a nép, az értelmiség, a papság felhazsnálták a kinálkozó alkalmat, hogy szeretetüknek, ragaszkodásuknak meleg kifejezest adjanak. Veczkén, Szent-Demeteren, Bordoson és Csóbon diszkapukkal, virágokkal, lelkesült éljenzéssel fogadtak fóispánunkat és kisérőt. Mindenik községben az ez irzés bensőségével festette s köszönetet fejezte ki fóispánunknak és alispánunknak minden téren tapasztalt hazafias buzgalmukért és faradozásaikert. A megható ünnepséget a helyi iskolás gyermekek ennek fejezte be, mely alkalommal a kel teljes hizelmukat fejezik ki. Tegnap, szombaton pedig Székely-Keresztúron fóispánnak alispánnak Haller József grof halna évfordulója alkalmából istentisztelet volt, melyen a zsufolásig megtelt templomban kegyeletes megemlékezés történt a boldogult érdemeiről. Ezzel fejezte ki Székely-Keresztur lakossága, hogy sem a meghalt szép emlékeit elfeledni, sem az elő érdemeit kisebbiteni nem szokta.

— **Személyi hirek.** Dr Tóth István kir. pénzügymin. titkár több napon át beható vizsgálatokat tartott a helybeli kir. pénzügyigazg.-, kir. adóhiv.-nál s ugy az ügyrend, mint a kezelés helyes és szakszerű vezetése felett elismerését nyilvánitotta. — Az orsz. iparoktatási tanács átal G r ü n v a l d István fővaro i iparisk. tanár pedig a helybeli ál. kö- és agyagipari szakisko la működését tanulmányozta behatóan és a látottak felett nyilvánitotta elismerését. A nevezett szakisko la osztály és képesitő vizsgálatait mint kereskedelemi miniszteri biztos Vig Albert vezette s az elért szép eredményért köszönetet mondott. — B e n e d e k Elek, székely irónk legnagyobbja Kis-Baczonba, B a l a s y Dénes tanár, lapunk jeles tollu munkatársa Bethlenfalvára a napokban hazaérkezett, hogy a nyári pihenőt az édes otthonban töltheszék.

— **Vármegyének fóispánja** multi hó 30-án Diószegh Sámuel kir. főmérnök, Diemar Károly kir. ügyész, Ádám Albert tiszt. főjegyző és Szabady Ferenc dr megyei főorvos társaságában behatóan megvizsgálta a székely, kereszturi járásbiróság fogházát. Később a szolgabiró hivalat is megvizsgálta.

— **Kinevezések.** Ő Felsége a Király Apáthy Gyula székelykeresztúri kir. járásbiró a VII. fizetési osztályba sorosott járásbirónak; Molnár Lajos kir. pénzügyi tanácsos, helybeli kir. pénzügyigazgató Lajos Ignácz adóhivatali gyakornokjelöltet, a csikszeredai adóhivatalhoz díjtalan adóhivatali gyakornokká nevezte ki.

— **A városi polgármesteri állásra** — mint értesültünk — a kitűzött határidőig négy pályázat érkezett be. A pályázok: Ádám Albert vármegyei tiszteletbeli főjegyző, Boros Lajos vizakmai ügyvéd, dr Gyarmathy Dezső feldirtokos Homoród-Szent Pálról és Szombatfalvy Lajos varosunk rendőrfőkapitanya.

— **Halálozás.** Egy szelid lelkü urnő, engedelmes gyermek, kiváló gazdasszony s családanya, a helybeli jótékony nőegyesületnek több évig hü, aldozatkész és tevékeny választmányi tagja Schmidt Frigyesné szül.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Kőszegby Mari, a barátságos emberbárát nincs többé. A rend és a tisztaságban pedáns háziasszony jótékonyságát sok helyi és vidéki szegény fogja nélküloni. Azok pedig, kik az ő kedves szeretetre méltó társaságát élvezték, a legjobb barátnőt siratják. A mélyen sujtott család következő jelentést adta ki: »Alólirottak a szív legmélyebb fájdalmával tudatják, hogy a felejthetetlen drága feleségünk, testvér, anyánk, nénink, ős rokon Schmidt Frigyesne szül. Kőszegby Mari életének 54-ik, boldog házasságának 17-ik évében fájdalmas, de nagy lelki megnyugvással szinte hosszas szenvedés után folyó év és hó 30-án d. u. fél 1 órakor az Urban csendesen elhalt. Szivénkben nagy a fájdalom, lelkünket elborítja a néma gyász, szemeinkben elgételen a könny a kedves halott elismerésére. A neghboldogultnak drága földi részei f. évi julius 2-án d. u 4 órakor fognak a székelyudvarhelyi ev. ref. temetőben örök nyugalomra tetetni. Nyugodjék csendesen! Székely Udvarhely, 1898. junius hó 30-án. Schmidt Frigyes m. kir. p. ü. fogalmazó és foldadó nyilvántartási biztos, mint férje és gyermekei: Janka, Friczi, Ella. Id. Schmidt József és neje Johanna, após. Schmidt Henrik, ifj. Schmidt József, Schmidt Adolf, Schmidt Ferencz, sógorok. Schmidt Lajza, Schmidt Terez, Schmidt Hermin, Schmidt Lotti, Schmidt Janka, sógornők. Özv. Kőszegby Károlyné, mint édes anya. Kőszegby Rozsa férj. Csch Józsefné, Kőszegby Anna, Ágnes és Sarolta, mint testvérei. Csch Iszák, mint sógora.»

— **Dr. Gyöpd Balázs** a budapesti egyetem tanára, mint ker. betegs. pénztári orvos 1-en megkezdte működését a pénztári tagoknak a kórházat rendel minden nap d. e. fél 8—9 óráig és d. u. fél 4—5 óráig.

— **A marosvásárhelyi ügyvédi kamara** Kassay F. Ignácz orszégos ügyvédet az ügyvédek lajstromába felvette Székely-Udvarhely székhelyjével.

— **Minisztori elismerés.** A földmivelésügyi m. kir. miniszter Sándor Lajos miklósfalvi tanítónak, az udvarhelyi tanítói főkörben a tur, mint bizottsági tag, kiválóan teljesitése körül szerzett érdemei elismerése jelül Sötét Kálmán: „A méh és világa" czimü, nagyszabásu s minden méhésznek valóbói kincset érő művét ajándékozta.

— **Özv. dr Fejérvári Gyula** szülőházát szentgyörgyi Szakáts Borbála ő nagysága boldogult férje 255 darabot tevő könyvtárát a ref. kollegiumnak ajándékozván, az intézet, előljárósága becses ajándékért hálás köszönetét nyilvánítja.

— **Sok szárezer család kenyér nélkül maradt.** Junius 27. és 28-ika, e két rettenetes nap tönkre tette mindazt az életet, a mit a tavasz óta tartó, aldást igért itt meg-erlelt. E két napon Siralom völgye lett az ország nagy része, mert a vizmosta szántóföldeket nem szórt sarlóval az idén, a felhők jégkövei levertek a vetéseket. Dunántul nagy részek, Felső-Magyarorszag nyugati fele száz meg ezer határon elpusztult a jéghullas miatt. Örömtől sugarzó arczczal készültek az aratásra, de a sors sujtó keze nem engedte, hogy annyi rossz évek után jó aratásu legyen a magyarnak. Elpusztultak a vetések, a szőlő; a gyümölcsfákat is annyira letarolta a jég, hogy puszta törzse marcsakis koldusbotnak használható.

— **Követsére mélyen** a kegyeletnek legszebb jelével örökítették meg Schmidt Frigyesné szül. Kőszegby Mari emlékét derek sógorai: Schmidt Henrik, ifj. Schmidt József, Schmidt Adolf és Schmidt Ferencz. A ma már minden nagyobb városban igen helyes s a jozanabb és a valódi kegyeletet érző müvelt elemednél gyakorlatban levő szokás szerint, az elhunyt emlékére koszoru helyett 10 frtot adtak át lapunk szerkesztőségének, hogy azt a helybeli jótékony nőegyesületnek kezbesítse. A dicsérete nem szorult, hőveleme mélyü pédáboz nem fizünk bovebb magyarázatot; csupán azt jelentjük ki, hogy az összeget rendeltetési helyére juttattuk.

— **Uj harang.** Tudósítónk irja: Junius 26-án d. u. szentelte fel Orosszhegy-Nagykutpatakon Laiber Antal plébános a Balázsik Gusztáv Károly gróf pünyök által saját pénztárából 429 frtért hozatott szép harangot. A hiveknek leirhatlan sz öröme, hogy van harangjuk s még ez évben lesz kápolnájuk és nemsokára külön papjuk is. A hivei lelki üdvé szivén hordó püspökunk figyelme lényegi mindenre s igy jét védangyala az elfeledtnek hitt távoli hiveknek.

— **Az ev. ref. kollegium igazgatósága** kezéhez az 1873 ik évben érettségit tett egykori tanitványok jun. hó 28-ikán, 25 éves találkozasuk emlékére, 61 frt alapitványt tetted le, hogy annak évi kamatai egy jó tanuló szegényosorsu növendék konviktusi költségeinek fedezésére fordittassék. Hadd hirdesse az alapitvány az egykori tanitványok háláját és kegyeletét az a l m a m r i ránt!

— **Uj pap.** Baczó Lajos, a helybeli ref. kollegium vallástanára, társadalmunk egyik tevékeny munkása Küsmödben történt megválasztatása folytán, ev. ref. papi állisát e hó 10-én foglalja el.

— **Na gyönk vanilia-fagylalto!** Ezt tanácsolja min lenkinek a Deutsche Medizinalzeitung. Sok helyen ugyanis vanilia helyett vanilin-nal, egy vanilia izü vegyi termékkel készitik a fagylaltot s ez a legtöbb esetben veszedelmes mérgeket tartalmaz.

— **Vizbefult** Szentegyházas-Oláhfaluban ifj. Farkas Ignácz Berta nevü kis lányka.

— **Uj magyar találmány.** »Siculia részvénytársaság« czimen uj vállalat van alakulóban. Kolozsvárt, mely egy igen szép jövőju magyar találmány realizálását tüzte ki feladatul. Deák Gyula f. boldogassszonyfalvi mérnok ugyanis egy olyan gyümölcs feldolgozó gépet talált fel, melylyel egy ember erejével naponta 15 métermázsa bármilyenfajta gyümölcs dolgozható fel. gyümölcs izzé és borrá. A gép rendkivül egyszerű és a gyümölcs héját, szárát, magját, szóval szilárd részét tökéletesen szétválasztja annak husától és a hust a lájól. E gép a gyümölcsértékesítés, feldolgozás és népélemezés terén rendkivül jelentős és jótékony változásokat fog előidézni. A társulat 500 drb 50 frt nevértékű részvényjuyel fog megindulni a jövő hóban. A találmány minden európai államban szabadalmoztva van. Részvények julius 15-ig jegyezhetők a következő alapitóknál: Abrahám Lajos szász gazd. c. titkárnál Segesvárt; Tóth Józsi László erd. gazd. egyl. titkárnál Kolozsvárt; Deák Ignácz intézőnél Budaörsben; Sebestyén Arthur gyári főszámvelőnél Budapesten; dr Papp József ügyvédnél Kolozsvárt; Szász József tisztartornál Czintosun s a feltalló Deák Gyulanál E.-Boldogassszonyfalvan (Sz.-Udvarhely) és a »Székely-Udvarhely« kiadóhivatalában.

— **Hálás köszönet.** Minthogy udvarhelyi urnőknek és leányoknak, kik az ev. ref. egyházközség által f. évi junius 12-én rendezett ünnepélynek anyagi és erkölcsi sikerehez bármi modon hozzajárultak, ugy a magam, mint a ref. egyház nevében ez uton is hálas köszönetemet nyilvanitom. Ozv. dr. Fehérvári Lajosné, mint a nőbizottság elnöke.

— **Üzletátvétel.** Zimny Ferencz a helybeli Persián-féle sörcsarnok divatárukészletét dorék vezetője — mint értesültünk — a varmegyeházépitésének levő ifj. Dénes János czégel viselő jól berendezett és bővitendő divatáru üzletet átveszi s mint tulajdonos tovább fogja vezetni.

— **Jótékony adomány.** Az erdélyi gazdasági egylet tiszteletű nyugdijasjaira egy névtelen adakozó 150 forintot adott szanatyoszot, mely adomány a helyen is köszönettel nyugtáztatik. Az egylet nyugdíj alapja, melynek gyüjtését az idén kezdték meg, ez összegge 2150 forintra gyarapodott.

— **Nyilvános szamadás** Az ezredévi székely emlékoszlop felállitása érdekében ki lett bocsátva 390 gy. iv. melyből 130 db tőbbszori reklámaczió daczára sem lehetett visszakapni s nevleges bevétel volt 4484 frt. beviljegyes tehát készpenz 4336 frt, kiadás 4204 frt s igy a fölösleg 132 frt, mely az időközi betétek kamataival együtt, mint tényleg fennmaradó összeg Dr Solymossy Lajos ur gondozása alatt van, a polgármesteri hivatalnak, mint oszlopfentartó tulajdonosnak fog átadatni. Székely-Udvarhelyt, 1898. junius 26. Embery Árpád.

— **Nyilvanos kosznet.** Dr. S o l y m o s s y István barótui orvos ur, mint bizottsági elnök eljárásert nekü jutatott dijat, 10 frt 44 krt a ref. kollegium konviktus alapjara volt szives felajánlani, mit ezennel hálas köszönettel nyugtaz Sz.-Udvarhelyt, 1898. junius 30-án az igazgatóság.

— **Nyilvános számadás és köszönet.** A székely-udvarhelyi evang. református egyházközség által folyó évi junius hó 12-ikén rendezett mulatságra gyüjtés folytán adakozták Kovács Albertné és özvegy Tóvaly Zsigmondné ivén: (Folytatás) Id. Rajk József, ifj. Veress Dénes, Szebeni György, özv. Kisfaludi Mózsené, Szőcs József, Tiliczky Antal, Szorger Ferencznné, Késmárki Mór, N. N., Barthos Ferencznné, Kassay F. Aliseu a. m. feltalálói, dr. Gergényi Károlyné, Finkó Lászlóné, Weigel Ferencz, Hegyman György, Budik Lászlóné, Szakáts Imréné 1—1 kor. Galter Janosné 40 kr. Veresfi Kata, Gáspár Balázsné, özv. Csép Andrásné 30—30 kr. N. N., Kőkösiné, id. Asztalos Lajos, id. Molnár György, Jakabfy Lajos 20—20 Sándor Istvánné, Szalai Bálint és egy 10—10 kr. Ugron Gáborné 1 tál sonka, 1 tál nyelv, 2 tál tészta és 1 kupa tagalyt. (Folyt. kov.)

— **Értelem zavaró sajtóhiba** ocsusott be mult számunkunk »A gesadiszom kevése« czimü czikkebe, hol az utolsóelőtti kikezdésben »konyhában« szó helyett n a p o n a olvasandó. Ugyszintén »Érettségi« kezdetü hirünkben »nyug.« helyett n y i l v. olvasandó.

CSARNOK.

Székely népdalok.

I.

Hideg szél fú a Hargita környékén,
Mert volna a bíró fia tőlök, mint én.
Mert kérdem a szülőktől a lányom
Ő-e végette a rózsámtól megvánom.

Nincsen, igaz, semmitéle telekem,
De van azért jó két munkás tenyerem.
Dolgozni is megtanultam jókorban,
Ezt testálta nékem az édes anyám.

A Hargitán szerelmetős gerlepár,
Turbékolva meleg tőszket rakni jár.
A Küküllőn van egy malom, kivettem,
Jöszte rózsám, ligy molnárné mellettem.

II.

A Rezteté aljában,
Jár egy kis lány bújában,
Ne szomorkodj zalambom,
Elveszlek a tavaszon.

Félesztendő nem idő,
Kizöldül a Rezteté,
A szavamat bevallom,
Az Üristen ugy áldjon!

Fülei Sz. Lajos.

KÖZGAZDASÁG.

A »Siculia Részvénytársaság« 270 darab, egyenként 50 frt névértékü részvényeinek jegyzése.

Lapunk olvasóit már többször értesitettük Deák Gyula és felesége Végh Irma találmányairól, a *»gyümölcs szaó, áltoró és szárló«* gépről, melyet a feltaláló nult ev novemberében Udvarhely vármegye iparfejlesztő bizottsága és számo» erdeklődő jelentésében Sz.-Udvarhelyt is bemutatott, hol az uj gép teljes elismerést vivott ki.

»Felhivás« közli az Erdélyi Gazdasági Egylet kiküldött szemléi bizottságának Kolozsvárt 1897. deczember hó 4-ről kelt jelentését, mely jelentés az uj gépről szintén teljes dics.rettel szól és a többek között igy beszél:

»Mindenki csodálkozik nyersanyagait szemünk előtt a gép ily tisztán elválasztva produkálva, hogy annak tökéletes munkáját bétegen kivül állunak kell jeleznink. A nyers anyagból előállitott különféle — előbb felsorolt készitményeket pelig — megkostolván után — szivesen megkinálji fogyasztási czikkeinek kell tartanunk.

Most pedig a következőkben ismertetjük a »Felhivás«-t:

I. Általános ismertetés: A gyümölcs feldolgozás és értékesités fejlődésének folyamán — egy szonialis magyar találmány utján — az idő olyan fordulópontoz jutottunk, melyben a szőlő vagy más vegetáló jelentősegét — a megejtett próbák után — ma már kétségbe vonni alig lehet. Uj iparágról van szó, mely százezreknek fog munkát és jövedelmet adni és ujegészséges táplálék jut minden ujabb milliónak szaporitja majd meg mindennapi ételét, italát!

Gyümölcs-iz és gyümölcs-bor! E két produktum az főkép, amelynek előállitását »Siculia« gépünk immár a legkönnyebbé tette. E két produktum egyszerre, egy gépen és egyetlen ember munkájával naponta 10—15 métermázsaszámra állitható elő bármiféle gyümölcsből! A szilvaiz, e régi általános néptáplálék jóval olcsóbb lesz és osztozna kell népszerűségében az ép oly tápláló almaiszszel s más gyümölcsök izeivel. A magyennyiségben előállitandó gyümölcsborok üdítő, egészséges és olcsó italul kerülnek majd a nép asztalára! A kávéőrlő nagyságban is gyártandó kis »Siculia« magánhasználatra szánt gazdasági kezet a keserves szitán-áttöréstől, mert azon még a paszuly, borsó, paradicsom stb. is oly egyszerűen, tisztán és gyorsan lesz áttörhető, mint semmi máson!

Es ezzel még csak nagyjai a gép által elérhető egy, meg uj alakban és czélra terjesztendő kincsek csak ennyit! Ezeket tudjuk, ezeket láttuk, készitettük az első primitiv modellen s a fenntiek valószárolt tanusagot tehettünk.

Most pedig lássuk a dolog realizálásaak miknjét.

2. A részvénytársulat alakulása. A »Siculia Részvénytársaság« czimü alapitják: Ábrahám Lajos, az „Erdélyi Szász Gazdasagi Egylet" segesvári gazdasági titkára, birtokos, segesvári lakos; Deak Ignácz uradalmi intéző, birtokos, radnóthi lakos; Sebestyén Arthur gyári főtiszteviselő, budapesti lakos; Szász József birtokos, czintosi lakos; dr Papp József ügyvéd, háztulajdonos, kolozsvári lakos és Tóthjó László az »Erdélyi Gazdasagi Egylet« titkára, kolozsvári lakos, szabadalomtulajdonosok.

A részvénytársaság tárgyát a Deak Gyula és neje által feltalált és szabadalmazott »gyümölcs áztóró, sajtó és szűrő gép« magyarországi, ausztriai és németországi szabadalmának és illetve a szabadalom tárgya kiszárolagos előállitása és gyakorlatbavétele jogának megszerzése, a gép gyári előállitása és értékesitése képezi.

A részvénytársaság székhelye: Kolozsvár.

A részvénytársaság tartama: 30 év.

Az alaptőke 500 darab-, egyenként 50 frt névértékü, az előmutatóra szóló részvényképpel, melyekre nézve aláirási záridőül 1898. évi julius hó 15-ike állapittatik meg.

Miután a szabadalmi jog alapitókat s azonkivül Deák Gyula és neje: Végh Irma feltalálókat illeti meg, szovezttek a részvénytársaságba betétül — 11,500 forint értékben — a nevezett szabadalom 30 évi gyakorlatbavételi és használati jogát hozzák, ezen betétekért feltalálók a részvényekre 10 darabokat, azaz 50 darab részvényt, az alapitók pedig egyenként 30—30 darab részvényt kivánnak a maguk részére — névértek beliezése nélkül — kiadatni. Ezuttal tehát összesen 270 darab 50 frtos névértékü részvény bocsátatik forgalomba.

A részvénytársaság fennállásának ideje alatt műszaki igazgatónul Deák Gyula mérnök, feltalló alkalmaztatik, ki az évi tiszta nyereség 10 százalékát nyeri.

Az igazgatóságnak az első három évre való kinevezése az alapitókat illetvon, a szervezőjő igazgatósági állást az első három évre maguknak fenntartják.

Egyebekben a julius 16-án délelőtt 10 órakor Kolozsvárt az Erdi. Gazd. Egylet irodájában (Belkörsép-utcza 11. szám. I. emelet) tartandó alakuló gyülésen bemutatandó és illetőleg megalapitandó társasagi alapszabályok lesznek irányadók.

Aláirni lehet a lapunk mai számának »Felhivás« rovatában megnevezett helyeken.

Mi hiszünk, hogy Udvarhely vármegye közönsége nagy számmal fog részt venni ebben az ő már ismert gép gyártására alakult és nagyon hasznosnak igérkező részvénytársaság részvényeinek jegyzésében.

—

Az Auszíriával való kiegyezés tárgyában terjedelmes és alapos tanulmánya vallió felterjesztést intézett az Erdélyi Gazdasagi Egylet a földmivelésügyi miniszterhez. A felterjesztés, az erdélyrészi gazdaközönség érdekeinek szemelőtt tartásával, különösen az esetleg szükségessé válható önálló magyar vámtarifa kérdésével foglalkozik s védelmet kér — megas behozatali vámok alkaljban — főkép azon mezőgazdasagi produktumokra, melyek az idevaló gazdaközönséget különösebben érdeklik. Ilyenek: a hizott állatok, bor, komló stb. Erdekes különösen a komló kérdése, melyről hazánk 100,000 frt értékű exportját s egy millió értékőt hoz be főkép Ausztriából és Csehországból. A hires erdélyi komló, mely a szazivul egyenértékű, ezért nem birja még a belföldi gyárosok kegyeit sem megnyerni.

Gözöke rigolozsa szőlő alá Erdélyben. Az Erdélyi Gazdasagi Egylet julius 5-én délután 5 órakor Diesö-Szent-Mártonban (vármegyeház) az azon borvidéki gazdák részvételével gazdaértekezletet tart, melynek czélja: a Tokaj-Hegyaljan már pár év óta folyó gözöke rigolozsa ismertetése. Gözökével ma már 40° hajlasu hegyeken is kitünő sikerrel lehet dolgozni. A munka ára ma még kissé drága, de valószinüleg mihamrabb juttanyosaabban is eszközölhető lesz. A gözöke rigolozsa bevezetője: Révai Manó tályai birtokos, nyug. főrosiskolai tanár, aki az értekezletet szinitőn jelen lesz.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Szerkesztőt üzenetek.

Fülel Sz. Lajos urnak Budapest, Szívesen várjuk a örülni fogunk a szerencsének. A hangulatos szép költeményt jövő számunk hozza.

Tarcsafalvi A. urnak Varzyas. Hamiskodásról szó sem lehet. Mi a kijelölt helyen és időben vártunk. A levelező-lap többi része óhajtásod szerint történt. Az uj minták már munkában vannak. Szives üdvözlet!

Szekely Están urannak Csíbésen. Az érdekes és tanulságos levéi jövő számunkra maradt.

Demeter D. urnak H.-Karácsonfalva. Szives üdvözletedért köszönet. Szerény, de becsületes munkánkértigen nagy elismerést juttatsz. Kedves egészségedre! Köszönet és üdvözlet!

HIVATALOS RÉSZ.

Udvarhelyvármegye alispánja. 15350—98. alisp. szám. Pályázati hirdetmény. Udvarhelyvármegye alispáni hivatalánál ujonan rendszeresitett 170 frt évi fizetéssel, 40 frt lakpénzzel, 50 frt ruhaátalánynyal javadalmazott hivatalszolgai állásra ezennel pályázatot hirdetek s felhivom mindazokat, kik ezen állásra pályázni óhajtanak, hogy okmányokkal kellőleg felszerelt folyamodványaikat hozzám folyó évi julius 30-ig adják be. Az elkésve érkezett folyamodványok figyelembe nem vétetnek; kiszolgált altiszteik előnyben részesülnek. Sz.-Udvarhelyt, 1898. évi junius 28 án. **Jakab Gyula, alispán.**

Udvarhelyvármegye ali-pánjától. 15251—98. alispáni szám. Udvarhely varos polgármesterének és valamennyi községi elöljáróságnak. Közhirré tétel végett értesitem, hogy marostorisamegyei M.-Keresztur községben a sertésvész fellépett. Sz.-Udvarke'yt, 1898. junius 25. Jakab Gyula, ali-pán.

Magy. kir. belügyminiszter. 60344.—VI.-a. szám. Másolat. Körrendelet valamennyi törvényhatóságnak A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur folyó évi május hó 18-án 32395. szám alatt kelt rendeletével az Ázsiában uralkodó pestis járványra való tekintettel a m. kir. pénz- és földmivelésügyi miniszter urakkal, velem, valamint az oszträk cs. kir. kormánynyal egyetértőleg Formosa szigetéről, továbbá Hong kong, Kanton, Macao, Amoy és Sva ion kökötökből, valamint Britt-India kikötőiből s az azokból nyugat felé egészen a Szuez csatornának a szuezi öbölbe nyiló torkolataig fekvő kikötőkből származó következő áruknak és tárgyaknak behozatalát és átvitelét megtiltotta: 1. Használt fehérnemű,ócska és viselt ruhanemű (személyes használatra szolgáló holmik) használt ágynemű. A mennyiben ezen tárgyak régi szépszerű vagy lakbely valtoztatás következtében, mint háztartási cikkek szallitatnak, azok a hatarátlépésnél az egészségügy rendori vizsgálatra és eljárásra nézve fennálló külön határozatok alá esnek. 2. Rongyok és papiros készitésre szánt ócska rongyok, de értve a hydraulicus erő által összesajtolt azon rongyokat is, a melyek mint kereskedelmi czikkek, nagy esomagokban szallitattnak. 3. Használt zsákok, szónyegek és már használatban volt himzések. 4. Nyers bőrök, meszezetlen és cserezetlen bőrök, friss bőrök. 5. Friss (nyers) allati nyers termények, mint csontok, körmök, patak, hólyagok, belek, a mennyiben ezen tárgyak allati hulladékokat képeznek, továbbá szórók és sörte. 6. Haj. A felsoroit áruk és tárgyak átviteje, az esetre, ha a szomszédos külföldi átviteli illetve beviteli engedélyezése igazoltatott csak ugy engedhető meg, ha azok tirzár mellett oly módon vannak csomagolva, hogy utközben azoknak mindennemű kezelése lehetetlen. A kereskedelemügyi miniszter ur ezen itt közölt rendeletével egyuttal hatályon kivül helyezte m. e. január hó 22-én, februar hó 17-én es julius hó 30-án 4699, 11208 és 48908 szám alatt kelt rendeleteit, mely utóbbi rendelet tartalmat a törvényhatósággal m. é. februar hó 23-án 18264. es m. é. augusztus hó 5-én 75925 szám alatt kelt rendeleteimmel közöltem. Mindezekről a törvényhatóságot f. é. aprilis hó 17-én 35231 szám alatt kelt rendeletemre hivatkozassal tudomás vétel és mihez tartás végett ezennel értesitem. Budapesten, 1898. junius hó 8-án. A miniszter helyett: Latkóczy Imre s. k., allamtitkár.

14358—898 alisp. szám. Tekintetes 3 járási főszolgabiró urnak es Sz.-Udvarhely varos polgármesterének. Az Ázsiában uralkodó pestis járványra való tekintettel innén származó bizonyos áruczikkeknek behozatala és átviteli tilalmára vonatkozó 60344 VI.-a. szám alatt kiadott belügyminiszteri körrendeletet másolatban tudomás és megfelelő alkalmazkodás végett megküldöm uraságodnak. Sz.-Udvarhelyt, 1898. évi junius hó 15-én. Jakab Gyula alispán.

HIRDETÉSEK.

Magas jutalékban

részesülnek megbizható szolid ügynökök, kik törvényszerüen megengedott sorsjegyeknek, részletfizetésre való eladásával, egy nagy pénzintézet (részvénytársaság) számlájára foglalkozni óhajtanak. Ajánlatok **„Mercator"** czimen: **Eckstein Bernát** hirdetési irodájába Budapest, V., Fürdő-utca 4. intézendők.

Az **erdélyi hegyi borok** TEUTSCH B. JÓZSEF pincéjéből (Segesvárt, Erdélyben)

Árjegyzék kivonata:

Nagy Küküllőmenti 1896-beli	1 liter	36 kr.
Marosmenti	1 liter	40 kr.
Kis-Küküllőmenti	1 liter	42 kr.
Bokkosi	1 liter	60 kr.
Dánosi	1 liter	65 kr.

üveg nélkül. Az üvegekért 7 kr fizetendő és ugyanez árban tisztán kimosva visszavétetnek. Fráterkat: **GALJÁNOS** fiszer- és czemengetőzletében **Székely-Udvarhelyt** (Kossuth-utcza).

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment. Czisti comp.

Ezen hirneves házisze ellenáll az idő megpróbáltatásnak, mert már több mint 27 év óta megbizható, fájdalomcsillapitó bedörzsölésként alkalmaztatik kiadványczél, ondnál, fagyszegetásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Ló nevezet alatt, nem tikos azon, hanem igazi népszerű házi szer, melynek agy hatásrtásban sem kellene hátrányomi. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban magának minden gyógyszertárban készletben van; fráktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Be-vásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbértékű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony" védjegy és Richter czégnyomása nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

RICHTER F. A.D. és fiának, cs. és kir. udvari szállitói, BUDDUSVÁRT.

Kapható Székely-Udvarhelyt Nagysolmosi Koncz armin gyógytárában.

BOR valódi szőlőléből, különböző minőségekben **csakis FERNENGEL GYULA** Jóhírű pincéjében Székely Udvarhelyt (Kossuth-utcza) kapható a következő árakban: Literenként 80 krtól 1 frt 20 krig. 5 literen felül 26 krtól 1 frt 10 krig. Nagyban adó nélkül 50 lit. hordóban hektóuként 20 frtól 88 frtig. Részletes árjegyzék s minták ingyen és bérmentve.

Csak fiatal embereket érdekelhet tudni, hogy a **párisi Dr. BOLTON Injectio Orientál** már nehány napi használat után elmulasztja még a legrégibbbántalmakat is, fölösleges tehát **sanial olaj** vagy **copaiva balzsamnak** kisérletezni, mert csak a gyomrot rontja és a bajtnem gyógyitjákmeg. **1 üveg Bolton injectio ára 1 forint.** Magyarországi fráktár: **Zoltán Béla gyógyszertára Budapest,** V., Nagykoronа-utcza 23. (Szécheny-tér sarkán). Fráktára Székely-Udva helyen: **ifj. Solymossy János** gyógyszertárában. Kapható minden nagyobb gyógyszertárban. Postai megrendelések czime: 2—30 **Zoltán gyógyszertár Budapest.**

Sz. 10583—1898. szb.

Árverési hirdetmény.

Csehétfalva II. határrészében fekvő erdejéből engedélyezett és a kezelő erdőtiszt által törzsenként felvett 306 szál 30 cm.-tól 85 cm. mellmagassági átmérővel biró bükkfának nyilvános árverését **f. évi julius hó 10-én d. u. 2 órakor Csehétfalván** a község házához tüzöm ki.

Az eladásra kibélyegzett 306 szál bükkfának összes köbtartalma 1280 m³ tesz ki, melynek becsára 240 frt, melynek 10 százaléka az árverező bizlos kezéhez leteendő.

A részleres árverezési feltételek a rendes hivatalos órák alatt a főszolgabiró irodában megtekinthetők.

Székely-Kereszтur, 1898. junius 20-án.

Gálfi Kálmán, h. főszolgabiró.

Mielőtt bárhol ruhát vesz, szivesmegjegyzi e raktárt megtekinteni!

Budapesti uri- és gyermekruha-áruház!

Gyári árak! Legolcsóbb bevásárlás!

Székely-Udvarhelyt (Kossuth-utcza).

Van szerencsém értesiteni Székely-Udvarhely város és Udvarhelyvármegye n. é. közönségét, hogy a **budapesti Polák Testvérek** alapitott **saját gyári műhelyeiben** különben elvesztett, nagyvalasztékú **férfi-, fiu- és gyermekruha áruházából** e vármegye ig-nyeinek teljesen megfelelő raktárt voltam szerencsés nyerhetni

E dusraktarban allandóan **itt még nem létezett árak mellett** szolga ok **kisebb-nagyobb gyermekruhákat** minden minőségben, kamgarn- és gyapjuszövet sakko-öltönyöket, galléros köpenyeket, téli rokkokat, r ö v i d-, tavaszi és ősz, Mikadó-, bőrös, hosszu és rövid kabátokat, utazó-bundák- és labzsakok-, angol bőr czizmanadrágokat stb stb. **Raktáromnal az országos vásárokat is látogatom.**

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyok és maradok kész szolgalattal

Kollát Lajos, szabómester.

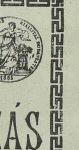

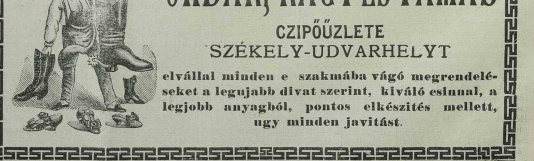

ORBÁN, NAGY ÉS TAMÁS

CZIPŐUZLETE SZÉKELY-UDVARHELYT

elvállal minden e szakmába vágó megrendeléseket a legujabb divat szerint, kiváló csinnal, a legjobb anyagból, pontos elkészités mellett, ugy minden javitást.

Nyomatott a kiadótulajdonos Betegh Pál könyvnyomodájában Székely-Udvarhelyt, 1898.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.